

การพัฒนานวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ ชุทธระบำพนมวัน
ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson)

๑. บทสรุป

โรงเรียนนาฏศิลป์เป็นสถานศึกษาที่ตระหนักและมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้เรียน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งบริบทของสถานศึกษานั้นเป็นสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา และมีแหล่งอารยธรรม โบราณคือ ปราสาทหินพนมวัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จึงทำให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญ ๆ ของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่คณะครูและนักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง พร้อมทั้งการเรียนรู้ร่วมกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี มรดกอันล้ำค่า ในชุมชนของตนเองและประเทศชาติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการฝึกทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะพิสัย จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมพ์สัน เป็นการสอนทักษะปฏิบัติที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่

มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่างๆ และการสอนต้องใช้หลักการ วิธีการ ที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทาง ด้านจิตพิสัย หรือพุทธิพิสัย (ทศนา แหมมณี, ๒๕๕๐:๒๔๓) จึงเหมาะสมอย่างยิ่งกับวิชานาฏศิลป์

จากความสำเร็จและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ดังกล่าวมา ผู้ศึกษาจึงได้สร้างนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ ชุดระบำพนมวัน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมหิศราธิปดี ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมพ์สัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านนาฏศิลป์ และส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม เกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนได้รับการขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมแสดง ร่วมนำเสนอผลงาน ช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น และได้รับคำชื่นชมมาโดยตลอด

๒. ชื่อเรื่องวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

การพัฒนาสื่อนวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ ชุดระบำพนมวัน ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson)

๓. ความเป็นมาและความสำคัญของผลงาน

โรงเรียนมหิศราธิปดีเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมขอมโบราณที่มีความเจริญรุ่งเรือง มีวัฒนธรรมอันดีงาม และมีแหล่งโบราณสถานสำคัญของชาติอันมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีคุณค่าต่อคนในสังคมโดยรวม สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงนั่นคือปราสาทหินพนมวัน ตั้งอยู่ที่บ้านมะค่า ตำบลบ้านโพธิ์ ถนนสายโคราช-ขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา เป็นโบราณสถานสถาปัตยกรรมในคติความเชื่อของเขมรโบราณ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๗ เพื่อเป็นเทวสถาน ต่อมาภายหลังดัดแปลงเป็นพุทธสถาน เป็นปราสาทหินที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของปราสาทหินพนมวัน ว่าเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงควรศึกษาประวัติความเป็นมาของปราสาทหินพนมวัน ได้แก่ องค์ประกอบโบราณสถานของปราสาทหินพนมวัน หลักฐานทางประวัติศาสตร์และ กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณ ที่เกี่ยวข้องกับปราสาทหินพนมวัน เพื่อจะได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของปราสาทหินพนมวัน และร่องรอยทางอารยธรรม รวมถึงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ปรากฏอยู่บริเวณปราสาทหินพนมวัน และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาปราสาทหินพนมวัน มาสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมการแสดงชุดระบำพนมวันขึ้น โดยใช้หลักการและรูปแบบการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ไทย และใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson)

ซึ่งมีกระบวนการทั้งหมด ๗ ขั้นตอน ประกอบกับมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ที่มุ่งเน้นทักษะการปฏิบัติ คือ ขั้นที่ ๑ การรับรู้ (perception) ขั้นที่ ๒ การเตรียมความพร้อม (readiness) ขั้นที่ ๓ การตอบสนองภายใต้การควบคุม (guided response) ขั้นที่ ๔ การให้ลงมือกระทำ (mechanism) ขั้นที่ ๕ การกระทำอย่างชำนาญ (complex overt response) ขั้นที่ ๖ การปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation) ขั้นที่ ๗ การคิดริเริ่ม (Origination) ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และแสดงออกได้อย่างคล่องแคล่ว มีความชำนาญ จนสามารถออกแสดงต่อสาธารณชนในระดับต่างๆ ด้วยบทเรียนการแสดงชุดระบำพนมวัน

จากความสำคัญที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงได้นำองค์ความรู้และรูปแบบการสร้างนวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ชุดระบำพนมวัน ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของโรงเรียนมหิศราธิบดีจนเกิดผลงานจากการสร้างนวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ชุดระบำพนมวัน ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson) พร้อมทั้งเป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ สะท้อนถึง อัตลักษณ์ของโรงเรียนและชุมชนเป็นที่น่าพอใจ พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และเกิดประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้การแสดงชุดระบำพนมวันได้รับผลตอบรับจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับจังหวัดเสมอมา

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของผลงาน

๔.๑ เพื่อพัฒนาการแสดงนาฏศิลป์ชุดระบำพนมวัน ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๒ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติวิชานาฏศิลป์ ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะของปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson)

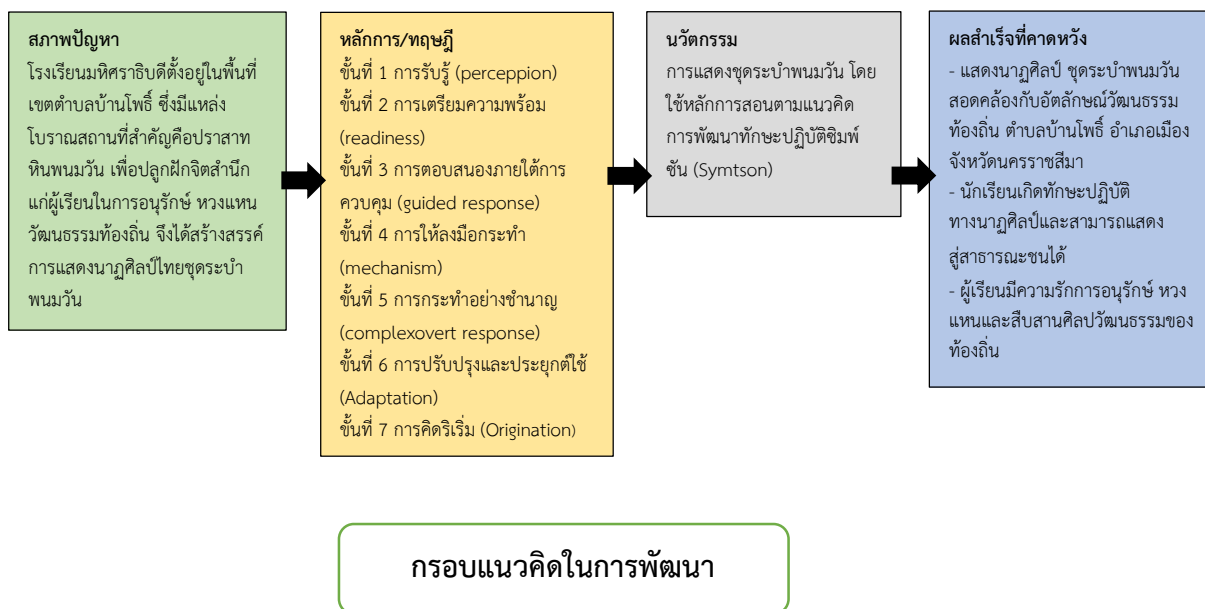
๔.๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียนในการอนุรักษ์ หวงแหนและสืบสานคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

๕. กระบวนการพัฒนาผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การแสดงชุด ชุดระบำพนมวัน

การพัฒนานวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ ชุระเบ้าพนมวัน ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson)

๕.๑ สภาพก่อนการพัฒนา

ศึกษาวิเคราะห์จากการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ต่ำ ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำนวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ ชุระเบ้าพนมวัน ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson) เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางด้านนาฏศิลป์จนเกิดความชำนาญและสามารถออกแสดงต่อสาธารณะชนได้อย่างเชี่ยวชาญ โดยสอดคล้องกับบริบทด้านอัตลักษณ์เอกลักษณ์ของชุมชนและสถานศึกษาดังนี้

๕.๑.๑. ด้านเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน

โรงเรียนหิสรธิบติตั้งอยู่ในเขตแหล่งโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น จึงทำให้ผู้เรียนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงเป็นการเปิดโอกาสในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนทุกภาคส่วน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่และสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่เสมอ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ทุกฉบับ) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เอื้อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล

๕.๑.๒. ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ตามที่โรงเรียนได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) โรงเรียนมหิศราธิปคัมภีร์พัฒนาผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมรักความเป็นไทยใฝ่เรียนรู้ควบคู่เทคโนโลยีสากลดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีบุคลากรเป็นครูมืออาชีพ และชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนา

พันธกิจ (Mission)

๑. ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม รักความเป็นไทย
๒. พัฒนาผู้เรียนให้ใฝ่เรียนรู้ ควบคู่เทคโนโลยี
๓. ส่งเสริมผู้เรียนให้ดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พัฒนาบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ
๕. พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์ (Objective)

๑. นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม รักความเป็นไทย
๒. นักเรียนมีความใฝ่เรียนรู้ ควบคู่เทคโนโลยี
๓. นักเรียนดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. บุคลากรเป็นครูมืออาชีพ
๕. การบริหารจัดการของโรงเรียนมีคุณภาพ

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้านวิชาการเป็นหลัก และส่งเสริมให้ผู้เรียนดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร มีส่วนช่วยเหลือกิจกรรมประเพณีในท้องถิ่นที่ส่งเสริมวัฒนธรรมมรดกอันล้ำค่าของชุมชนและประเทศชาติ ส่งผลให้กิจกรรมช่วยเหลือสังคมของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม

การดำเนินการจัดการออกแบบนวัตกรรมการแสดงชุดระบำพนมวัน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Symtson) ตารมหลักกระบวนการทำงาน PDCA มีการรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน Simpson (Simpson. ๑๙๗๒)

กล่าวว่า ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับ การฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นใน การจัดการ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบมีทั้งหมด ๗ ขั้นตอน คือ ระเบียบวิธีการสอน (Methodology)

๑. **ขั้นการรับรู้ (Perception)** เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการณ์ทำงานนั้น อย่างตั้งใจ

๒. ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดง พฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหว หรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้นๆ

๓. ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการ ตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

๔. ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (Mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติและเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้นๆ

๕. ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการ กระทำนั้นๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติและด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

๖. ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตน ให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่างๆ

๗. ขั้นการคิดริเริ่ม (Origination) เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

ภาพที่ ๑ นวัตกรรมการแสดงชุด ระบายนมวัน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Symtson)

กระบวนการ PDCA เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางและแพร่หลายถึงวงจรคุณภาพ คือ วงจร PDCA ซึ่งเป็นวงจรการพัฒนาคุณภาพงาน โดยเป็นวงจรพัฒนาพื้นฐานหลักของการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (Total Quality Management : TQM) ผู้ที่คิดที่คิดค้นกระบวนการหรือวงจรพัฒนาคุณภาพ PDCA คือ shewhart นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันแต่ Deming ได้นำไปเผยแพร่ที่ประเทศญี่ปุ่น จนประสบความสำเร็จ จนผลักดันให้ญี่ปุ่นเป็นประเทศมหาอำนาจของโลก คนทั่วไปจึงรู้จักวงจร PDCA จากการเผยแพร่ของ Deming จึงเรียกว่า "วงจร Deming" หรือ วงจร PDCA ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนแบบอธิบายสั้นๆ ดังต่อไปนี้

P – PLAN (การวางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ผู้ศึกษาได้ปรึกษาหารือกันถึงการวางแผนในการที่จะลงไปปฏิบัติงาน โดยมีการออกแบบเสนอโครงการ-กิจกรรม และกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนิน

โครงการ-กิจกรรมที่ชัดเจน ผ่านกระบวนการตรวจสอบกลั่นกรองจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะผู้บริหารโรงเรียนซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงวิสัยทัศน์ (Vision) ค่านิยม (Value) พันธกิจ (Mission) นโยบายหลัก (Policy) วัฒนธรรม (Culture) และกลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) ผ่านผู้นำองค์กรต้องถ่ายทอดวิสัยทัศน์และค่านิยม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อกำหนดกระบวนการทำงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งผู้นำองค์กรจะต้องมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการดำเนินการ กำกับดูแลและการวางตัวผู้ดำเนินการ รวมถึงการวางแผนแม่บทอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมร่วมกัน มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยการสร้างกระบวนการเพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และขั้นตอนการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้ทั่วทั้งองค์กร มุ่งเน้นใน ๔ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. การศึกษาผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน

โอกาสและอุปสรรคขององค์กร โดยใช้การ SWOT Analysis

๒. การเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพิจารณาประเด็นที่องค์กรต้องการการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓. กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่จำเป็นต้องพัฒนาหรือค้นหาเครื่องมือที่สามารถนำเข้ามาเป็นต้นแบบ เพื่อจัดการเชิงโครงสร้างและแนวทางการปฏิบัติงานบริหารจัดการโรงเรียน

๔. กำหนดเป็นแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร

D – DO (การปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผนจะประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่นโครงการ – กิจกรรม (งานนาฏศิลป์) ที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนงานการบริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยมีวิธีการดำเนินการ และมีผลของการดำเนินการ เช่น การรายงานการดำเนินกิจกรรม การรายงานการปฏิบัติราชการ (การนำนักเรียนออกแสดงในงานต่างๆ) รวมถึงการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน เป็นต้น

C – Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินการดำเนินงาน จะการประเมินโครงสร้างที่รองรับการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เองและการประเมินจากผลการตอบรับของชุมชน หรือหน่วยงานต่างๆ ที่บริการ โดยผู้ศึกษารับผิดชอบการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกชุดมาประเมินการดำเนินงานหรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมิน ที่ยุ่งยากซับซ้อนหากแต่จะดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานด้วยตนเอง และคณะผู้บริหารโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป

A- Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาด้วยการนำผลตอบรับหรือการตอบสนองจากผู้เรียนและการออกแสดงในงานต่างๆ ทั้งภายในโรงเรียนและชุมชนมาวิเคราะห์ว่ามีข้อบกพร่องหรือข้อควรปรับปรุง ด้านใดบ้างเช่น ด้านดนตรี ทำรำ หรือด้านการแต่งกาย มาพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการ ในครั้งต่อไป

๕.๒.๑ ขั้นตอนการสร้างสรรค์การแสดง ชุดระบำพนมวัน

ขั้นที่ ๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของปราสาทหินพนมวัน นำไปสู่การวิเคราะห์และสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำพนมวัน ซึ่งประกอบด้วยการประพันธ์ดนตรีโดยการกำหนดท่วงทำนองลีลา รวมถึงการใช้เครื่องดนตรีที่สอดคล้องกับยุคสมัยของปราสาทหินพนมวันพร้อมทั้งผสมผสานวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง

ขั้นที่ ๒ ศึกษาข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์และกระบวนการทำการรำรำแบบโบราณคดีตามแบบฉบับทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยการค้นคว้าจากเอกสารตำราทางนาฏศิลป์กับการสร้างสรรค์การแสดงเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยของปราสาทหินพนมวันและให้ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย

ขั้นที่ ๓ ออกแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงระบำพนมวัน โดยยึดรูปแบบจากการแต่งกายของการแสดงระบำโบราณคดี แต่ให้แตกต่างและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามหลักฐานข้อมูลที่ปรากฏกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๕.๒.๒ การจัดการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรายวิชานาฏศิลป์

หลังจากการสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำพนมวัน ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ซึ่งมีรูปแบบมีทั้งหมด ๗ ขั้นตอน คือ ระเบียบวิธีการสอน (Methodology) ประกอบด้วย ขั้นที่ ๑ การรับรู้ (percepption) ขั้นที่ ๒ การเตรียมความพร้อม (readiness) ขั้นที่ ๓ การตอบสนองภายใต้การควบคุม (guided response) ขั้นที่ ๔ การให้ลงมือกระทำ (mechanism) ขั้นที่ ๕ การกระทำอย่างชำนาญ (complexovert response) ขั้นที่ ๖ การปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation) ขั้นที่ ๗ การคิดริเริ่ม (Origination) โดยที่ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Symtson) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. **ขั้นการรับรู้ (Perception)** ผู้ศึกษาได้แจ้งวัตถุประสงค์ ขอบเขต ที่มาและความสำคัญของการแสดงชุดระบำพนมวันท์ เป็นขั้นตอนการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการณ์ทำงานนั้น อย่างตั้งใจ

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงขั้นตอนการรับรู้

๒. **ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness)** เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดง พฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือ แสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ โดยการฝึกปฏิบัติท่วงท่าเบื่องต้น

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงขั้นการเตรียมความพร้อม

๓. **ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response)** เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการ ตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำหรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้ วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง โดยที่ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านการแสดงอย่างมั่นใจ รวมทั้งการแต่งหน้าทำผมและการแต่งกายอย่างถูกต้องสวยงามตามแบบนาฏศิลป์

ภาพที่ ๔ ภาพแสดงขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม

๔. **ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (Mechanism)** เป็นขั้น ที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติและเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้น ๆ อย่างมั่นใจจนกระทั่งสามารถออกแสดงในงานต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน จนได้รับการยอมรับและคำชื่นชม จากหน่วยงานต่างๆ ด้วยดี เสมอมา

ภาพที่ ๕ ภาพแสดงขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง

๕. **ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response)** เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการ กระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้คล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้เรียนสามารถจัดการแสดงเพื่อบริการทางสังคมเช่น งานมงคล และงานอวมงคล

ภาพที่ ๖ ภาพแสดงขั้นการกระทำอย่างชำนาญ

๖. **ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation)** เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตน ให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

ภาพที่ ๗ ภาพแสดงขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation)

๗. **ขั้นการคิดริเริ่ม (Origination)** เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ โดยผู้เรียนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่รุ่นน้องและผู้ที่มีความสนใจได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ ๘ ภาพแสดงขั้นการคิดริเริ่ม (Origination)

๕.๒.๓ การพัฒนานวัตกรรมวิชานาฏศิลป์ ชุดระบำพนมวัน ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติ
ซิมพ์สัน (Symtson) ได้มีการร่วมกิจกรรมโรงเรียน บริการชุมชน และสังคม ดังต่อไปนี้

๑. งานกิจกรรมภายในโรงเรียน

งานนาฏศิลป์โรงเรียนมหิศราธิปติ มีการบูรณาการกิจกรรม/งานฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้มีการแสดงศิลปวัฒนธรรม ผนวกเข้ากับอัตลักษณ์ของชุมชน ผ่านการแสดงในงานกิจกรรมต่างๆของทางโรงเรียนโดยมีงานประจำปีได้แก่ งานวันเฉลิมพระชนพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ งานวันเฉลิมพระชนพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี งานกิจกรรมวันภาษาไทย งานเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูและบุคลากร งานปัจฉิมนิเทศ กิจกรรมกีฬาสีโรงเรียน และกิจกรรมอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตอาสา รักษ์และหวงแหนในมรดกของชุมชน รับผิดชอบต่อสังคมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีกระบวนการดังนี้

P – PLAN (การวางแผน) วางแผนกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและ กิจกรรมการแสดงออกทางด้านนาฏศิลป์ จัดทำโครงการเสนอสู่แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน และเมื่อมีการขอ ความอนุเคราะห์ชุดการแสดงก็จะประชุมวางแผนดำเนินงานฝึกซ้อมก่อนทำการแสดงจริง

ภาพที่ ๙ การประชุมวางแผนจัดทำโครงการเสนอสู่แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

D – DO (การปฏิบัติตามแผน) การดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การมี โครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่นโครงการ – กิจกรรม (งานนาฏศิลป์) ที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนใน แผนงานการบริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยมีวิธีการดำเนินการ และมีผลของการดำเนินการ เช่น การ รายงานการดำเนินกิจกรรม การรายงานการปฏิบัติราชการ (การนำนักเรียนออกแสดงในงานต่างๆ) รวมถึง การนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน เป็นต้น สามารถแก้ไขสถานการณ์ เฉพาะหน้า เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงและใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุด และเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งมีการ สร้างเครือข่ายประสานงานให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกันภายในโรงเรียน ปฏิบัติงานให้เห็นคุณค่า รักใน ความเป็นไทย และสร้างจิตสำนึกการรับผิดชอบต่อสังคม

ภาพที่ ๑๐ การเรียนการสอนและการฝึกซ้อมการแสดงเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญก่อนออกแสดง